

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Joannis Commirii E Societate Jesu Carminum Libri Tres

Commire, Jean

Lutetiæ Parisiorum, 1678

Pars Secunda.

urn:nbn:de:hbz:466:1-14818

Vocabat ore : Quid trahis lentus moras
 Cœlestis infans , germen æternum patris ,
 Patri æqua soboles ? En tibi castos sinus
 Alumna virgo pandit , & vitæ parens
 Ardet vocari. Plura cantabat mihi
 Oblita vates : atque fatales sacra
 Referebat ortus virginis , pura Deum
 Quæ ferret alvo. *Amor.* Nunc scio , templum hoc sibi
 Theander optat : pareo , jussa exequor.

P A R S S E C U N D A.

S C E N A P R I M A.

N A T U R A.

FA M O S A rerum mater , æternæ potens
 Ministra mentis , gratiæ & formæ artifex ,
 Age dextra : laudis magna se pandit seges ,
 Sed & laboris. Non novis terræ sinum
 Ornare fertis , atque sideribus pares
 Creare gemmas nunc vacat. Nostræ hæctenus
 Fuit iste ludus artis , & curas modo
 Meruit minores. Hoc opus totam exigit
 Naturam , & ultra si quid ingenium potest.
 Spirans amori , foeda quem nescit Venus ,
 Aula extruenda : Regis æterni thronus ,
 Terrestræ cœlum , numinis vultus rapax
 Illexque forma : quæ sui immemorem Deum
 Sit redditura : quæ mihi quondam imperet ,
 Imo obsequentem quæ sibi videat Deum ,
 Creanda Virgo est. Hoc age , & priscum decus
 Majore nisu vince : nil dignum efficis ,

Nisi tale deinde posse desperas opus.
Huc cuncta formæ munera, huc primas nives,
Lilia, rosasque prodiga dextra iuvat
Cumulare. Quicquid decoris Hebrææ nurus,
Quicquid pudoris, gratiæ, modestiæ
Habuere quondam; Virginis prima inclytæ
Elementa fuerint. Fama sæclorum omnium
Confluat in unam: sit futurorum stupor,
Pudor priorum. Sed traho incassum moras,
Accingor operi. Cor mihi primus labor:
Dein pulchra moles principem quæque ordine
Partem sequetur. Finge Cor cœli capax,
Regale, tenerum, mite, magnanimum, pium,
Et liberale, & igne castifico æstuans,
Unique amoris pervium. Hic curis procul
Strepituque, solus otij sacri arbiter
Sese fruatur plenius, molli & toro
Capiet quietem: Cor erit æterni torus
Et sponda Amoris: mollius nusquam cubet
Divinus ales. Sed age formandum est Jecur
Sacri officina sanguinis: rubrum hinc decet
Manare vitæ flumen, & jugi agmine
Totos per artus ire multiplici alveo
Animabilem undam. Curre cœlestis liquor,
Deifice sanguis, purpura in pretium liquens,
Tinctura Numen. Curre pereuntis salus
Et publica orbis vita. Te longo sitit
Heu! victa tellus æstu, & extremum malis
Optat levamen. Finge nunc porro Caput.
Erit os amoris curia: ingenuâ micans
Fornix palati purpurâ laquearibus
Nil invidet aureis. Hic mobili

Solio recumbet, septa quod duplici ordine
 Eburna cingent: quum viris leges suas
 Mitis dabit tyrannus, & volentibus
 Blanda irrogabit jura. Majestas Deo
 Comes affidebit, & reis placido levans
 Vultu timorem Lenitas, & crimini
 Parsisse facilis Venia, longæque insolens
 Clementia iræ. Nemo non fisti velit
 Mite ad tribunal: scilicet dulces erunt
 Quascumque judex exiget pœnas Amor.
 Mox idem in oculis ludet æthereus puer
 Lacteola carpens lilia, & castis rosas
 Genis rubentes: fonte dein vivo natans,
 Atque lacrymarum balneo, fervens sinus
 Quod igne faciet. At modo insidias pius
 Venator animis tendet ac dulces dolos.
 Nec arma deerunt. Nam supercilium dabit
 Arcum, pharetram pupulæ, effusi orbibus
 Radii decoris spicula. His telis amor
 Indomita corda vincet, & totum jugo
 Supponet orbem. Perge nunc reliqua exequi.
 Sed ecce celerem Gratia huc vertit gradum.

SCENA SECUNDA.

GRATIA. NATURA.

Grat. Profana remove munera: indultum est fatis
 Vano color. Scilicet magnum decus
 Nuru Tonantis afferet cœno illita
 Lucente facies? Frontis ostendet nives
 Et lilia rosis mixta, consortes lupas
 Habitura Virgo laudis & Venerem æmulam?

Scelerum Theandri mater exuvias ferat ?
Decus pudendum tolle : vix probro vacat
Potuisse pingi. Gratia partes erunt
Ornare Divam. Majus humano petit
Cœlestis anima munus : offerri nefas
Quod placeat oculis. Ergo fortunam super
Felicis aulæ cœlitumque gloriam ,
Decor est petendus Virgini : puræ decor
Particula lucis , fulgor umbrarum inscius ,
Lux molis exors , flos inaspecti viris
Atque anima pulchri ; cujus æthereæ faces ,
Oculusque mundi Phœbus , & picto aëra
Quæ cingit arcu , blandus animorum stupor ,
Rudis Iris umbra fuerit. Hoc etiam tamen
Parum videtur. Numinis totum decet
Offundere jubar Virgini , & vultu sacros
Imprimere vultus. Ore simulabit Deum
Virgo ; ac vicissim Virginem referet Deus :
Suique imago mutua alternis erunt.
Nubes liquenti pura sic cœlo micat
Adversum opaco lumen excipiens sinu :
Pictore radio gaudet ad vivum aureos
Sol ipse vultus ducere , & propriæ æmulum
Creare lucis : oculus ancipiti stupet
Suspensus astro ; nec scit ad quos se prius
Convertat ignes ; par facit dubium nitor.
Non sic imago montis auditas refert
Jocosa voces ; penitus infusum sibi
Ut Diva reddet Numen. Alto nam pater
Quicquid volutat pectore ; hoc felix idem
Breviore cogens ambitu Virgo exprimet.
Semel ore Verbum fatur æterno Deus :

Idem illa repetet , vivaque è terris procul
 Resonabit Echo. Summus hunc rerum parens
 Natum fatetur : filium & virgo asseret.
 Meus , inquit ille , est : Virgoque excipiet , meus.
 Imago nostri viva : tum Diva occinet,
 Imago nostri viva. Succlamat Pater
 Impendo in orbis victimam : Echo victimam
 Animata repetet : victimam , curvæ Stygis
 Valles remittent ; victimam , vastum mare ;
 Omnisque tellus , victimam , ingeminans canet.
 Demum ore mœsto , pereat , exclamat Pater :
 Pereatque , Virgo voce morienti adgemet.
 Sed ista quondam , lucè cum plena micans
 Radiabit orbi. Nunc quoque in vitæ gradu
 Ortuque primo , folis æterni faces
 Aurora nascens referat. Antiquæ luis
 Procul hinc tenebræ : nescit hæc umbras dies.
 Procul este monstra Tartari ; hæc vos lux fugat.

SCENA TERTIA.

AMOR. GRATIA. NATURA.

Amor. Hoc agite Divæ. Virginis sanctæ in decus
 Certare pulchrum est , dignaque ambarum gradu
 Ambitio. *Grat.* Noster æmulos nescit labor ,
 Sociosque refugit. *Nat.* At manus famulas feret.
Grat. Opus inquinarent. *Nat.* Gratiaë ductum sequen.
 Peccare nequeo. *Grat.* Gratiaë ductum insolens
 Ministra quondam sprevit. *Nat.* Heu ! culpam gravis
 Sequuta pœna est. Vitia dedidici mea
 Peccando. *Grat.* Sed quid deinde moliri paras ?
 Clarumne tenui lampade illustres diem ;

Guttâ

Guttâ profundum, calculo terram augeas.
Nat. Probabo amorem; præmium hoc operæ invides?
Grat. Cultu probabis. *Nat.* Munera adjungi decet.
Grat. Profana? *Nat.* Quæ usu Diva sacrabit suo.
Grat. Queis impudica Lais & Phryne nitent?
Nat. Queis Juditha castæ gloriam & fortis tulit.
Grat. Mortalia ista decora Divam non decet.
Nat. Mortalia Deam decora mortalem decent.
Gr. Placet una virtus. *Nat.* Corpore in pulchro magis
 Placebit. *Grat.* Ut nox solis illustret jubar?
Nat. Suasque stellas nox habet. *Grat.* Flos est decor.
Nat. Erit ergo gratus. *Gr.* Est vapor. *Am.* Turis vapor
 Adoletur aris. *Grat.* Nix levi minio illita.
Amor. Ille est pudoris proprius & honesti color.
Grat. Superba cortex. *Am.* Quæ tegit gemmas sinu.
Grat. Tota illa fœnum gloria est. *Nat.* Fœnum suos
 Habetque flores. *Grat.* Virus est forma, enecat.
Amor. Et ipsa virtus improbos insons necat.
Grat. Alit impudicas illa Cythereæ faces.
Nat. Sol sæpe pestes innocens tetras creat.
Grat. At nostra fucis dona discordant tuis:
 I, pingue vultus. *Amor.* Quo fugis? refer huc pedem.
Nat. Sic immerentes spernimur. *Am.* Luctum preme:
 Distractam amore vinciam æterno fidem.

P A R S T E R T I A.

S C E N A P R I M A.

A M O R. P A R T H E N I U S.

Amor. **G**RATIA recessit trepida, naturæ impiis
 Sua convenire dona muneribus negans.

H